

Ese de două ori în săptămâna : **Joi** și **Duminică**; era cându-vă prețințe importante mai multor, va fi de trei sau de patru ori în săptămâna.

Pretiul de prenumerare,

pentru Austria :

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 fl. v. a.
" patrariu	2 fl. v. a.

pentru România și strainetate :

pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 fl. v. a.

Invitare de prenumerare

ALBINA.

„ALBINA“ pe anul 1874, alu IX-lea, în care intrăm, cu pretiunile și în condițiile de pana aci, adeca

Pentru partile austro-ungurești :

pe anul intregu cu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu cu	4 fl. v. a.
" patrariu de anu cu	2 fl. v. a.

Pentru România și strainatate :

pe anul intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 fl. v. a.

Budapest, in 1/13 ianuarie
1874.

„Anu nou fericitu; ér celu vechiu
— bine c'a trecutu!“

Astfelui ni suna salutarile de pretoindeni din publicu.

Astfelui respundemus și noi preștimatului publicu.

Intr'adeveru trebuie să ne fericitămu, căci scaparamu cu vieti din espiratul anu 1873, și se ofitămu cătu ceriu, să-i imploram grătia, pentru dile mai bane.

A fost anul espirat unul dintre cei mai fatali și desaströsi, plinu de îsbiri grele din partea sortii, și de retaci, de pecete grele — din partea celor de la potere.

Sărtea ni-a luat pre multi dintre cei mai buni și mai iubiti ai națiunei, între această pre Alessandru Ionu Cusa și pe Siaguna, și ni-a tramsu pre capu — fomețe și cholera; — domnii stepanitori au dusu por' la estremu abusurile i impilarea publica, respondindu ruina i nemultiamire peste tieri și popora.

Bine deci că a datu Ddieu, de scuram cu scaparamu de acelu neferit anu 1873.

Dar cu tôte, trebuie să fimu drepti să spunem, că anul 1873, nu ni va nané in memoria numai pentru retele, tute desastrele sale: elu pentru noi Români, specialminte pentru cei din această ria, din asia-poreclita Austro-Ungarie și mai alta insemnatate, potemu — buna. Am devenit mai maturi, în generală nefericire — ne-am săiatu tare unii de altii, — ne-am cîdătu in cugetu și sentirii.

Casiunalminte — am datu și probe, astienutu essamene din studiului intuiunei practice in vietă.

legerile, de metropolită in Sibiu și decoupi in Aradu, au facutu pre amicu și icu a ni reconosce maturitatea și colu bunu tactu; — legerile de deputat Biserica-alba și Panciova, ne-au doa — pana si poporul de rondu polihente innaintatu: aci solidaritate onala a stralucit pe campulu luptionale ca si luciferulu de deminde orisonte.

Poporale, dotate de la natura cu minrata si cu poteri de vietă, sufriți, maturedia si patianiele le facu mai resolute pentru lupta. Firea sanetosa — in atari timpuri li spune intr'adeveru, intréga acesta lume sitintia, n'ar fi démena, ca omulu sè tra o dia in ea, cu atatu mai pucinu, și nutrësca in peptu-si ideile sublimpre unu Ddieu, bunu si dreptu; despreenime, de alta valore si chiamare, descermele si tigrulu si sierpele; despreertuti, onbre, iubire, fratiatate, patria, scl. scl. — déca acesta lume si ntia ar fi sè remana in veci numai zu'a domniloru, spre scopulu

stepanirei, placerilor si sburdurilor, precum se manifesta acela din faptele si tendintele acestora.

Acă jace — dupa noi — deșteptarea poporului, si pre acesta cale noi credemus că, in espiratul anu 1873 am facutu progrese insemnate, de cari tiranii n'au cauza a se bucură!

Un'a nime nu ni va poté denegă, aceea că: déca pecatele si abusurile celor mari de la potere ne-au isbitu pre noi ren si foră mila, apoi consecintele acestoru îsbiri ii amenintia cu perire pre îsbitorii. Si aci se manifesta inteleptă si in veci nestramabil'a acea lege a naturei său a lui Ddieu, dupa care, ori ce atentatul alu 6menilor in contra omenimiei, se rebuna amaru tocmai in contra acelor 6meni, in contra tendintei si essintintei loru, in data ce omenimia atacata sente si pricepe vatemârile, si are curagiulu de ale respinge!

Astfelui, dupa acesta lege, astadi vedemus descarcandu-se in capulu domniloru nostri — tôte vatemârile facute tierelor si poporalor. Insasi reactiunea, ce astadi pretotindemus si-redica capulu si tinde a se afirmă si instală la potere, este numai unu stadiu nou alu morbului social, causat de domnii de la potere, pentru de a mai impedecă nitiulu deșteptarea si desvoltarea poporalor; dar poporale — cu ajutoriul lui Ddieu si a firei loru sanetose — si de acestu reu vor scapă si — de nou se va dovedi că: ap'a trece, petrele remanu!

Cu aceste credintie si sperantie noi incepemus acestu anu nou si — nu ne tememus de locu, că ne vom insielă, si — nici de aceea nu ne indoinu cătu de pucinu, că amatulu nostru popor romanu, adorat'a nostra națiune, in lupta nostra sub acestu sacru standu alu credintelor si sperentelor noastre națiunali, pururiā va fi cu noi.

Anu nou fericitu! —

Postulatele fundamentali, absolute, in tôte luptele comune, seriouse.

Supremul principiu in tôte luptele seriouse ale poporalor si partitelor — este solidaritatea; adeca: tinerarea cu trupu cu sufletu la o lalta — a tuturora, standu — cum se dice: „Unul pentru toti si toti pentru unul.“

Fara de stricta observare a acestei regule, ori ce lupta — este in desiertu si numai spre stricare si rusine; pentru că, din capulu locului, prin insisesei membrii sei — espusa si perichtata.

Legea fundamentală si totu o data criteriu solidaritatii e: supunerea părții mai mici la cea mai mare; săi dupa — expresiunea technica — a minoritatii la majoritate — in tôte casurile, unde se nascu diferențe de păreri.

Acă se cuprinde, săi adeca de aci se nasce „disciplin'a“, va sè dica: ascultarea cu credintia si devotamentu de dispușetiuile luate dupa parerea celor mai multi — dintre aceia, cu cari ne-am intrunitu spre a lupta pentru scopuri comune.

Pana si „dictatur'a“, adeca comand'a unui său a catoru-va pucini, — in ori ce causa său lupta nobile, este indreptatita, déca ea in extreme casuri de necesitate logica si morală, s'a votat prin majoritatea celor indreptati; si disciplin'a aci se basedia totu pre solidaritate, pre solidaritatea cu carea s'a votat dictatur'a.

A vorbi de lupta — pentru —

scopu omenescu sublimu, fie acelu scopu — aperarea patriei, a tronului, a legilor; fie stăruintia pentru cultura si emancipare natională, fia pentru usiura sarcinelor poporului si scaparea acestuia din ghiarele tiranilor sei, fie pentru religiunea sa, Ddieuu său, essintia sa, — a vorbi de lupta in comunu, cu totii, ér d'alta parte a nu intră in solidaritate cu toti luptatorii, si a nu se supune la disciplina, adeca la conclusele majoritatii, — este a vorbi „trén'a-flenc'a“, este a minti si insielă si tradă pre consocii sei, respective pre poporu.

Să bagămu bine săm'a la acestea; sunt adeveruri — asiă dicendu matematice, adeca nenegabili pentru toti cei ce au o minte sanetosa si au invetiatu a cugetă dupa legile eterne ale ei.

Noi aceste principia si resp. regule fundamentali, fiindu că — precum dejă tôte lumea scia — intr'adeveru ne aflămu in lupta politica-natională seriosa, — pentru unu scopu morale sublimu, — ne'ncetatu le vom predică stimatului Publieu alu nostru, dorindu ca ele de toti să fie conosciute, invetiate chiar de rostu, sciindu noi bine, că — cu cătu ele mai adunue se vor inradecină in animele cărturarilor poporului nostru, cu atât'a lupta nostra va fi mai generale si mai eficace, resultatul ei, adeca triumful sacrei cause a noastre — mai securu.

Asta data desvoltaramu aceste principia numai ocasiunalminte, pentru de a le ilustră prin unu exemplu maretu si eclatante, ce tocmai ni se dede in acesta privintia, din Boemia.

Am arestatu la rondulu nostru, cum in opositiunea de statu din Boemia, adeca in partit'a natională cehică, s'a intemplat o desbinare fatală; adeca: o minoritate a reprezentantilor nationali, ne mai voindu a se supune majoritatii si a ramané in lupta pasiva de pana aci, s'a separatu si a decisu, a intră in Diet'a din Praga, mai incolo apoi si in Senatul imperiale din Viena. Dar acea minoritate, pare-ni-se de 35 de deputati, a avut destula leialitate, de a nu-si urmă planulu, pana nu apela mai antaiu la alegetori, depunendu-si adeca cei separati mandatele si cerendu a fi de nou alesii cu program'a loru cea noua.

S'a incinsu apoi de aci o lupta diaristica dintre cele mai agere si infocate, lucrându d'o parte capii majoritatii, Rieger si Palacky — intru a capacitate pre poporu, că astfelui de omeni, cari nu se supunu votului majoritatii consocilor loru, nu sunt demni de increderea poporului si de lupta cea sacra, ce o urma poporulu pentru essintintia sa; — d'alta parte capii separatistilor opintindu-se a areta poporului, că — politic'a lui Rieger si Palacky nu este buna, nu duce la scopu, si că asiadara este de lipsa, ca să fie ei spriginiti, pentru d'a inaugura o alta politica, adeca de a intra in Dieta si a lupta acolo activimente.

Nu se pote spune, căta sfara 'n tiéra a facutu acesta disputa politica, pana ce in fine poporulu cohicu fusc chiamatu la urna si — decide!

Trebue să insemnămu, că in Austria de astadi abia essiste poporu mai cultu de cătu celu cehicu; pentru că elu prin natur'a pusenei sale, mai multu ca veri-care altulu a fost avisatu la scola si carte. Destulu că acestu poporu, dupa ce asculta cu tota rabdarea si atentiu pre ambelor părți, aproape in unanimitate condamnă si respinge pro minoritatea separatistica, asiă-numita „partit'a cehilor teneri său junii“ si votă incredere maioritatii si conductorilor ei Rieger si Palacky.

Septeman'a trecuta avura locu alegerile noue in cercurile rurale — doue-dieci căte-va, si rezultatul...

Prenumeratuni se facă la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptul la Redactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondinti, os păvescu Redactiune, administratiunea să spediu Redactiune; căte vor fi prefrante, nu se voi primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anuncie si alte comunicatii de interes privat — se raspunde, căte 7 or. pe linie; repartirile se facă cu pretiu scadu. Pretiul timbrului este 30 or. pentru una data se anticipe.

partitei judecădura cu rusine, si toti ai partitei vecchi reesira. Inclusi conducatorulu celor d'antai, renumitulu anteluptatoriu si martiru national Sladkovsky, — in cerculu in care mai nainte era alesu de tôte voturile, asta data abia intruni căte-va pucine voturi. Mai multu: unu candidatu cu numele Ianda, pusu de Rieger in cerculu Raudnitz — foră contracandidatu, vediendu caderea vestitului Sladkovsky si vreundu a salvă onorea lui-chiama și-i puse candidatu in cerculu seu, renunciandu densulu de candidatura, si un tôte acestea bietulu Sladkovsky si acă abia reesi cu o mica majoritate, căci alegetorii, in lipsa de altu candidatu, votara multi totu pentru Ianda, neconsiderandu-i retragerea solena!

Astfelui scie pretiu poporulu cehicu solidaritatea si disciplina natională. Cand ore vom ajunge noi Romanii la acesta buna-principere si adeverata lupta pentru sacrele noastre interese?!

Budapest, in 1/13 ian. 1874.

Nici o data in timpulu mai nou, nu s'a spusu atatu de curatul si luminatul pe facia, că — ce felu este si are să fie civilisatiunea domnilor stepanitorii ai nostri, civilisatiunea prin care si-tienu ca indreptatita egemonia, statul, stepanirea, — nici o data ca cum se astă acă negru pe alb insemnatu in „Magy. Politik“ de alalta-ieri, domineca in 11 ianuarie 1874.

Este alu IV-lea articolu, in fruntea foiei, asupra poiectului de lege pentru arondarea municipiilor. Tôte foile au criticat — mai multu său mai pucinu aspru, mai multu său mai pucinu condamnandu acelu proiectu alu ministeriului; nici un'a insa — invederatu dintr'un punctu de vedere alu hotiei si talhariei politice, ca si „Magy. Pol.“

Acestu organu, despre care se dice că ar fi alu conservativilor magiari, si a nume alu nuantiei ce se dice progressista, o spune pre facia, din firu in peru, că scopu bunu si politica adeverata numai atunci pote să aiba astfelui de proiectu, déca elu va atienti — a sparge, săi celu pucinu a slabii paretele celu grosu, ce desparte pe secui in Transilvania de elementulu magiaru. Elu aréta, ce precaria este pusenea elementului magiaru facia de massa compacta a Romanilor, si dă svatulu, ma pretinde, ca nou'a impartire a municipiilor să se faca astfelui, in cătu elementulu secușeu să se desbine si estinda spre apus, adaugandu-se la mai multe teritoria romane compacte, spre a le sparge si domni, — si la acă negru mai luandu intrajutoriu si pre sassi, „căci in Transilvania numai pe sassi a-i slabii nu este interesulu Magiariei. In Transilvania Sassii respondescu mai vertosu civilisatiunea, ... si deci cu civilisatiunea representata de sassi, trebue să dea man'a magiarii!“

„Divide et impera“, este deviz'a urgisita, fiindu că sute de ani s'a filosuit in contra noastră; dar — in data ce noi ne vom folosi de ea, vom gasi că este o mare inteleptiune!“

De acesta intelepta deviza, asiă se sprijine „Magy. Polit.“ — proiectulu regimului nu tiene séma; de aceea — „fie acel'a laudatu de liberalismulu lui Babesiu si Macelariu, domnii insa de la „M. Polit.“ nu-lu afia bunu de felu, si i ceru modificarea dupa modulu indegetatu.

Va sè dica: statulu si politic'a magiara se identifice cu — hot'a si talhar'a publica! Ati auditu! —

Budapest, in 1/13 ian. 1874.

Reactiunea, pre care noi de ani o aviamu, despre care noi mereu sustinuram, că dupa politic'a si portarea domnilor de la putere — in tiéra si afara in strainetate, ne-aperatur trebue să vina si să occupe terenul, ... prima războiul...

sindatenata — atunci candu scia că — tota lumea este nemultamita, amarita, incurata.

Aci este atinsa — caușa, logică, si este indegetatul surgingele reului. Evenimentele adeverescu de minune predicerile si spărările noastre de siepte ani si mai bine.

In Spania apucase la potere — divulu Castelar, despre carele tota lumea cea onesta nu vorbesce, de cătu cu respectu si admiratiune. Dar — ce-i pasa iadului de virtuti! Contrarii vertutilor si ai omenimiei, din tota partile concursera pentru de a incurca prebieta națiune spaniola si d'a nu lasa se se reorganisedie si regeneredie, er in medilocul incurcărilor una conspiratiune de ginerari ambitiosi, prin medilocirea comandanților Pavia din Madridu, la 2 ian. cu potere brutală sparsera adunarea națiunale si intrudusera dictatura lui Serano, carele graba a suspinde constitutiunea si a publică legea martiale, — foră insa de a pacifica, ba inca si mai multu incurcandu bieta tiere! Confusionea si anarchia este la culme. Intr'aceea Cartagena cadiu.

In Francia guvernul reactiunarii alu ducelui de Broglie — in data la deschiderea adunării naționale, joi-a trecuta, printre momentana coalitiune a Legitimistilor si Republicanilor, cadii cu propunerea sa, ca numai de cătu se se iee in dosbatere proiectul seu de lege pentru regularea antistielor comunali, si in consecintie si-dede in data demisiunea; dar Mac-Mahon n'o primi, foră ca insa situatiunea se se vră limpedi si in bunatati.

In Italia santul parinte Pio IX. urma a anatemisă totu ce este liberalu si spre despartearea si consolidarea poporului in lume! —

In Germania se lucra la constituirea Imperiului germanu de Imperiu alu lumii, firese totu prin reactiune, adeca prin supunerea poporului — de voia foră voia — la dictatura din Berlinu. Prosiunea poterilor germani nici intre parte nu este mai veeminte si pericolosa, casi spre partile Orientei, a nume in Austro-Ungaria si Romania. Nebunii si moral minte degeneratu trebuie se fia acela, carele astazi nu sente si pricpe man'a lui Bismarck in tota afacerile guvernatorilor din Budapest si din Bucuresti. Acea mana e carea ne apesa la pamantul — ici prin Andrássy si Szlávy, colo prin Catargiu si Borescu. —

Cu unu cuvent: anulu nou ni se deschide cu reactiunea in flóre, la culme. Dar — de la flóre pon' la frupte — este multu, este o cale lunga! S'a calculat, că in timpuri viitorose si furtunose, dintre una mia de flori abia ajungu a aduce frupte — 2-3, ba uneori nici un'a; apoi — fruptele si cete ajungu la cõcere, se coacu reu si sunt de comunu pre sarbede si amare.

Tineti minte! —

Budapest in 10 ian. dec. 1874.

Dupa depesile telegrafice ce primiramu, in Caransebesiu ieri fu alesu prin aclamatiune de deputatul dietale alu tienutului confinarii romana - dlu generarii in pensiune Traianu Doda, participandu la aceasta alegere aproape 6000 de alegatori, toti romani, toti de partit a nationale, carea la aceasta ocazie, prin nespresa insufletire a poporului — serba celu mai eclatante triumfu nationale. —

La alegerea din Panciova!

Intr'adeveru, asi a fost, precum ni s'a anuntiatu. Amagiri, reglementari si chiar terorisari — no mai pomenite, specialu facia de alegatori romani, si tota pentru candidatul guvernului, dlu Dr. Stoicoviciu.

Domnii de la potere si-au facutu, cum se vedo — calculul, că — pentru d'a corumpa, amagi, terorisă pre toti, aproape 6000 de alegatori opositunali, Serbi si Romani, din 26 de comune mari, nu li ajungu poterile nici politice nici fisice, si asi au socotit, că — avendu ei pre cele 3600 de voturi germane, slovace, bulgare, si magiare, va fi destul si mai ocupă — cu ori ce pretiu, pre cele 1200 ale Romanilor; astfelui apoi au datu cumplu nevala asupra bietilor Romani din Uzdinu, Satulu-nou, Ovcea, Glagoniu, Cubinu si Jabuca. Anume Satulu-nou si Uzdinu, cari sengure au 800 de alegatori romani, au fost puse in starea de asiediu, unde provocară

Dar — folosit'a ceva? — Dómne fereșe! Tocma din contra; tocma poporului s'a convinsu despre anim'a si sufletul domnilor de la potere si s'a instrainat cu atâtua mai multu, si in diu'a de vineri, la inceperea alegerei, peste 1000 de alegatori romani — stau compatti in taber'a națiunale, pentru candidatul Dr. Politu.

La sosirea lui Babesiu in satul-nou joi dupa mediasi, „stepanirea locale politica“ s'a pusu cu potere armata a impedece poporului, ca se nu se adune si se nu-lu asculta, ba a avutu acea „stepanire locală“, vulgo dlu Bezirks-Leiter, cutosant'a d'a pretinde, ca Babesiu indata dupa prandiu se parasescă comun'a! Dar — s'a faptu. Poporul a fost mai inteleptu, de cătu „stepanirea politica locală.“

La Uzdinu una d'advocatul Iancoviciu, căruia i dieu „Ludaia“, unu omu forte avutu si in capu si in posunariu, precum pre bine sciu Temesiorenii si Lipoveni nostri, — elu a facutu pre galantul si stepanul, a adaptat si a amenintat — trei dile si trei nopti, mai promitiendu bani imprumutu, cu cameteci, căti va trebui, ma inca si riturile si căte töte! Dar a procopisutu; căci poporul intregu a votat pentru candidatul națiunalu.

De asemenea nu s'a lasatu a fi sedusini bravi Ovceni si Glogoneni prin svaturile unor biserici retaciti.

La insusi loculu de alegere Panciova, — unde pre securtă notandu, joi eu de séră, candidatul nationalu Dr. Politu, a avutu o intrare si primire — cu o pompa ne mai veduta unde-va, candu-va, la asemenea ocazie! — domnul primariu si presedintele alu comisiunei electorale, cu numele Bugarszky, vineri indata dupa inceperea alegerei, cu orice pretiu, chiar cu poterea, s'a incercat a indeparta pre Babesiu — nu numai din arbe, ci din intregu tienutulu fostului regimentu; duoi comisari, unul de politia, altul de securitate, (si anume faimosulu Molnár din Torontal), i-au fost tramisi in casa pe capu, cu corporali, ba pana si cu trasure ca se lu escortedie. Si — pentru ce? „Pentru că presintia sa influintadia alegerea!“ — Totu insa in desertu; căci — Babesiu si-a cautat de tréba, respingendu de la sine orice atacu nelegalu si brutalu, er poporul cu atâtua mai multu si-a implinitu dreptul si detorinti'a.

Cu adeveru, potemu se simu mandri de inteleptiunea si barbatia acestui bravu popor romanu, pre carele — pre induraturu parinte alu coriurilor se ni-lu tienă in veci asid, si națiunea romana in veci nu va perdi.

Domnii de la potere si in Panciova au urmatu in comisiunea electorale, casi la Biserica-alba; au luat mai antau la votu pre comunele loru si — numai cu Uzdinu romanu s'a inseliatu amaru! — Er in fine gatandu-se alegatori guvernamentalii, au inceputu s'canele, pentru d'a c'aseigă pretestu, se intrerumpa alegerea, pentru că prin tienut'a Romanilor — era sicuru perduta! Astfelui dupa alegere de 3 dile si 3 nopti, precum nispusu o depesia de ieri, — vicepresedintele Kovács se facit morbosu, er presedintele Bugarszky se decliară obosito de moarte si — intrerupsa alegerea.

Depesile in foile guvernamentali, „P. Naplo“, si „P. Lloyd“, si vorbescu despre terorisari din partea naționalilor si mai căte totu alte nebunii, pre candu tota lumea scia că, poterea si cutesarea órba este in partea doranilor. De altintrele dejă vineri s'eră si sambata deminția au adusu „P. Naplo“ scirca că, reusarea guvernului a devenitu pericolata prin tienut'a Romanilor. Acăstă splica totul.

Dupa o depesia oficioasa de ieri s'eră in „P. Lloyd“, asia se vede că alegerea er a apucatua a se continua, macar că oficiosulu se plange, cumca pote se ésa reu, fiindu că reser-vele guverniali s'a impresciat!

Astfelui in momentu nu suntemu in pusetiunea d'a prevede, că ce va se se aléga de actulu constitutiunale din Panciova!

Invetiamentul publicu in Bucovina.

Fratii nostri din Bucovina nu si-au datu inca trud'a, so ni arete odata starea invetiamantului din multu sbicit'a tierisiora a pionului Stefanu celu Mare. Deci, in lipsa de pro-

estrasu din „Fr. pad. Bl.“ din Viena, nr. 41. din a. eur. ca asia se potem, barem in cătuva, satisfacă interesarii celei indreptatite a publicului nostru. Eca ce dice némtiul:

„Bucovina, pana ce n'a venit sub Austria (1777,) nu a avutu institut de invetiamant. Numerosele monastiri, erau unicole scoli, in cari se invetia artea cetării si a scrierii. (Totusi dura erau institute de invetiamant si inca numerose! Red. „Alb.“) Prin orasie si prin sate, preotii si cantorii numai singuri sciau ceti si scrie, si numai densii instruau pre cei ce voiau se invetie. Numai boierii pentru pruncii loru tineau invetiatori a nume (mai veros greci) cari totodata faceau si servitiu de secretari. Invetiamantul se marginia la cetire si scriere. Socota inca se propunea in cătuva, dar nu potea se fie vorba de progresu, din cauza că numerii nu erau cifrele arabe, ci literile cirilice. Pentru cetire si scriere, lipsau modile de invetiamant. Invetiatoriul insusi facea nisice tabele de litere; apoi, dupa cunoscerea acestora, urmă céslovulu si saltirea. Guvernul austriac a desvoltat multu zelul pentru invetiamantul poporului. Ordinatii de la Maria Teresia si de la Iosif II. au folositu si acestei tieri. Deschisita amintire merita activitatea administratiunei militarie, carca chiamă din Transilvania invetiatori, cunosceriori de limb'a romanescă. Se ordonă compunerea de cărti noue de scola. In Cernăuti se infiintă o scola normală, era in Sucava o scola capitala, a careia menitie era totodata se pregătesca invetiatori pentru scolele de prin comune; candidatilor de invetiatori li se impartiau stipendie numerose scl. Urmarea acestei despusestiuni fu, că la 1786 erau peste 20 de scoli prin comune, afara de ecole amintite si afara de ecle 6 scoli magiare, cari totu-de un'a au existat in comunele magiare. Precum se infiintau scoli, asia se introduceau cărtile romanesci de scola. Cu atât'a s'a pusu temeiul invetiamantului publicu in tiéra. Dar apoi desvoltarea, defolii nu fu imbucuratoriu.“

„Desvoltarea s'a impedece mai verosu prin dōe fapte, un'a că la 1786. Bucovina s'a impreunatu cu Galitia, alt'a că inspectiunea scolelor s'a datu Consistoriul metropolitan rom.-cat. din Liovu (Lemberg.) Activitatea oficielor militari pentru scola incepea; nu mai era obligamentu a infiintia scola, ci acăstă se lasă in văj'a comunei, carea abia scia ce insenma scola. Multe scoli incepsere din lipsa dotatiunii. Invetiatorii devoine moral minte constrinsa a trece la romanico-catolicismu seu bar-m greco-catolicismu. In fine nici nu capata aplicatiune unu invetiatoriu, daca nu era catolicu. Fiindu ca locuitorii erau gr. or., er invetiatorii gr. orientali nu capata aplicatiune, — urmă aceea că, in deceniul ultim al secolului trecutu, scadu forte numerulu ecclor'a, cari se pregătiau pentru invetiatoria, si nu se mai aplicau de invetiatori decătu nescari studinti, cari se nefericesera prin ceva, si veniau din Galitia, fara se cunoscă limb'a romanescă. Incepsere si atâtora sate misere in restempu de ani se lucre, ca nesce cloți in tien de partate totu la facerea atâtora drui pre cari densii de locu nu le folosește, a ei acasa se aiba drumuri asia de rela, abia potu est la drumulu tierei; arătatea si necesitatea de a se luă in cont si dramurile loru; căci alintrelelorii numiti vor seraci de totu si capă de a solvi darea va scăde, scl. — De lunga si viua desbatere, in care d. V. Ignitu si prin dd. G. Popu si V. Rosiescu decise ca impreuna cu ingenieriu co se se esmita o comisiune spre cercetare si adeverate a luerului, si spre a p'oi face dispusestiuni pentru tocmearea lui din cestiune in casu de adeverirea lui suplicantilor.

Mai incolu din incidentul comunei Velcheriu s. a., se lăsă, ca oblegatiunile imprumutului ltu se le păta donă pre sem'a scolii lor/iesiniali, cea ce din partea magiarilor egă, căci obligatiunile acela ar fi avereale: se scola protop. Gavr. Popu situ de d. protop. V. Rosiescu, si obsej cultur'a face statele poternice; ea este arm'a cea mai poternica contr'a inuri tierei; dreptu ce pentru cultura trebue se consacră, fara privire lunalitate;

Cluj, 27 dec. n. 1873.
(Fine.)

Siedintia IV. si ultima oferă lucuri măcinu interesante si mai secundare pentru noi. —

Intre altele se luă inainte caușa comunei Dretea, Bicalulu-rom. Rosca si Bedecari intr'o suplica se plangu, că ele acum ani numerosi totu pentru altii facu drui comode, si ceru, că in fine se se respecte interesele loru si se li-se tocmeșca linia, carea vinu in comunicatiune cu drumurile rei. Suplică acăstă dedese ocazie la bateri infocate inca in comisiunea permanentă a cărei majoritate opinase ca astă pentru expresiuni necuvintiose se se reiepte; ordindu dlu Vajda, in daru se sill a capacitate comisune, ca se nu globescă comunele, tru culpa concipistului suplicei altu se justă; ci acăstă se se iee in desbatere invetiorie; pre urma feco din petitulu sup' o motiune a sa propria, carea apoi d'ge nu se potu reiepta, deoarece o predesunse in man'a dlu comite supr. in tempusle, si se puse la ordinea dilei. In congrame d. Vajda desfasură motivele motiunale, arestandu, cătu e de nececurabile, cariori atâtora sate misere in restempu de ani se lucre, ca nesce cloți in tien de partate totu la facerea atâtora drui pre cari densii de locu nu le folosește, a ei acasa se aiba drumuri asia de rela, abia potu est la drumulu tierei; arătatea si necesitatea de a se luă in cont si dramurile loru; căci alintrelelorii numiti vor seraci de totu si capă de a solvi darea va scăde, scl. — De lunga si viua desbatere, in care d. V. Ignitu si prin dd. G. Popu si V. Rosiescu decise ca impreuna cu ingenieriu co se se esmita o comisiune spre cercetare si adeverate a luerului, si spre a p'oi face dispusestiuni pentru tocmearea lui din cestiune in casu de adeverirea lui suplicantilor.

tru scopuri de cultura, cum p. e. imprumutul de statu, dicomu că acesta e comunale, și nu se poate oferi pentru școalele confesiunii din comuna, ca să candu cultură celor din comuna de cutare confesiune n-ar fi totodata cultură comunită; arăta vorbitoriu, că imprumutul de statu nu e avere comunale, ci avea singuraticilor acumulata într-ună; deci propune, că neacordând la acea, că ore imprumutul e comunale s-au privat? Se se lase pentru cultură comunei. D. Vajda încă intonă, că imprumutul de statu e avere singuraticilor în acea măsură, în care participă la elu; întrăea, că ore cum i-ar căde unui posesor, candu judele procesuale s-ar' incunamă să-i dispute dreptul de a dispune de obligațiunile de la imprumutul de statu? Statul și astă sărăcina pucinu a concursu la ajutorirea școalelor noastre confesiunale; era acum, caudu finanțele sunt în stare *Asia de disolata*, nu pre le-ar' potă ajutoră, și de ar vră. Poporul încă, sărăcina seracită, n-are cu ce altă ajută mai bine și în măsura mai mare școalele sale confes. decătu cu obligațiunile imprumutului de statu; să nu-lu impede că dăra intru aducerea acestui sacrificiu pre altariul culturii. — Cam în sensul acesta se și primă rezolvarea acestor cereri.

Adaugem dăua motiuni neacceptate ale d. protop. V. Rosiescu. Una din ele doria, că încă înainte de aducerea intenționatăi legi dietali, privitorie la repartiția lucrărilor la drumuri, comitatul să recomende de chiaze acestei contribuții, era nu jugulu si palmă, cum era pana acum; alta se referă la mai strinsă supraveghere politiană a edificiilor de nou redicandă prin comunele rurale, și acăstă din punct de vedere sanitariu, ca și esteticu. Prima propunere se respinge, pentru că guvernul încă n-ar fi impartasit atare proiectul de lege, adouă, pentru că comitatul n-ar fi avendu atare putere coercitivă.

Pre urmă urmă — ca să treceam preste acăstă, înregistrăm, că deja comisiunea permanentă la staruiniță din Tofaleni depusă, de la anul 1869 pana la finea curintelui 1872, din care ratiocinu vedem, că ajutoriile încreză, după ce s-a impartit din ele una sumă destulă de considerabile între depusă, astădi totu mai compună astă numitul „Fondul Tofaleanu,” ce e formatu din obligațiuni de căile ferate, în valoare nominale de 13,000 fl. v. a.

Dăea sărăcina ratiocinu acăstă simplu și nudu, înălțu să vorbește numai cifrele, cum e datină — ordinarminte, — am fi avut celu multu a ni esprime acea modestă dorință, ca chărțile respective de valoare, să fie în ratiocinu caracterisate specialmente, adeca după numerul și seri loru; pentru că astă cere usul si decintă. Si — nu foră destul cuventu. Căci — să presupunem, că casariul comitetului nu ar fi acea persoană demnă de totă increderea, precum este, — cătu de usioru sărăcina abusă de acele chărții, folosindu-se ele d. e. spre scopuri ce nu cadu în sferă fondului Tofaleanu —? Cea ce în dăua de astă, candu se clatină pamentul sub piciorele noastre a tuturor, și candu mai alesu în sferă comercială și de mare luncisul, înălțu abia se mai afia, care să poată dice, că — pasiesce securu!

Secretariul comitetului înse, pre semne o persoană mai tenăra, — aflatu de bine a acătă de ratiocinu și o cōdă, și încă cam lungă și încovrigată, prin care provoca, pre totu omul ce crede a fi și elu, în priceperea de atari lucru, a essamină afaceră mai de aproape, mai lungisioru. Eu celu pucinu me sentu cu intetire provocat.

Comitetul se vede a fi compus din

trei elemente: *preoi, comercianti și juristi*;

de unde — *trei momente* în afaceră comite-

tului tragu atenținea noastră asupra-si:

filantropismulu, financismulu și jurispru-

dintă.

Cu privire la *filantropismu*, detorim comitetului în corpore, precum și fiecarui preștimabil membru în specialu — *cea mai sinceră recunoștință*. Pentru că intră adeveru este, precum se dice în ratiocinu, „*una sarcina destulă de delicate*” a scăpină ursulu în cuibulu lui. Dar — tocmai prin aceea se manifestă filantropismulu celu adeverat, candu omul postpune interesele sale proprii, și chiar să cu daună sa ajutoră pre ei nefericiți. Acestea sunt fapte demne de proptima, demne de erestinii nostri, și cei ce urmădă și ambiție — invetiție ai marelui nostru magistru, care invetiție ne să iubim.

*) Ni-au mai venit și alte reflecții în acăstă materie; dar publicără numai ceste presinti, căci ni se impară mai bine și mai moderat scrie și le publicără mai verosu, pentru că on. publicu să se convingă, că — și altii cugeta și iudeca că

pe deaprovele nostru ca să pe noi insinu, și apusu pana susținutu pentru poporul său!

Cu privire la *financismu*, bine ar fi fost, de căcă, „Regină nu ar fi mai renoită dorerile,” de căcă dlu secretariu nu ar fi mai justificat *faptă complinită* a elocărei banilor fundaționali în chărție de valoare, prin argumente financiare și juridice, cum sunt celea insirate în apendicele ratiocinului din noiemvru 1872. Si eu cea mai mare parere de reu exprimem de nou, că nu aprobămu, nu potem, nu ni este iertat aprobă faptă; celu multu de scusa rea ei poate să fie vorba.

Prin acăstă enunțat, noi nu dorim să „arogă nefalibilitate,” — precum dice apendicele, căci scim și noi pre bine, că privilegiul acăstă să invocătă numai unuia dintre moritorii lumii, și scim cumea chiar și acăstă — poate tomai spre posibilă salvare a nimbului său — nu-si face trăbă cu chărții de valoare *austro-magiară*, ma nici nu le lasă să trăca preste pragul său, ci totu, în daru primite, — le dă pe — *galbiniori*. În galbiniori ridica tacele buleloru, în galbiniori preface denarii carității și paralutie lui Petru, și practicandu astfel acăstă, intru atătă de securu și-dă totă silintă dă corespunde *dogmei noastre* ce a asiediatu. Nu dorim nici să numerati între acei „*defamatori*” ai apendicelui, „*cari nu scin decătu a suspicționă*, ci tocma, privindu lucrurile cum — *dorere* — sunt săle” ni pare reu că se mai află financiști, cari presupunendu despre sine că scim multe, și-contradicție prin fapte, și încă fapte cochiare și instinctul natural le respinge. Căci financiștul acelă, care nu s-a convinsu încă, că — dieu la noi: *chărța in mana e minună*, acelă — vanda și calulu!

Napoleonii, veniti din România în aură, s-au prefăcatu, cum dice apendicele, în anul 1870 în chărții de valoare, din cauza că: în noiemvru 1873 cursul aurului e mai diosu, decătu în 1870!

Ce documentă sofismă acăstă? De securu nu acea circumspiciune, ce am dori să o aibă administratiunile fondurilor noastre. Este, că aurul încă-si are valoarea sa reală și cursuală, ca și ori-co lucru pre lume, și și chărțile de valoare, numai cu acea mica, și totu insemnata diferență, că valoarea cursuală a aurului nice odata nu poate scadea sub valoarea fipsa, *reale*. Napoleondorii, pre lungă totă catastrofa, ce a plesnitu pe burziani, și astădi sunt, și în cassa noastră erau totu Napoleondori, de căte 20 franci în *argintu*, în *numerariu*; și fiindu că intenționă donatorilor nu a fostu, celu pucinu nu este — aceea, ca cu monetele acestea să se întreprinda *specula de cursu*, astă monetele că atari și astădi (1873) de să e cursul aurului mai diosu, totu representau aceeași suma, ce au datu-o donatorii, adeca 18,689 de franci în argintu. Dar chărțile Dvostră, pre cari sătă scrisu: 200 florini în argintu de pioza, ce reprezintă ele astădi? — 60, scriu sîsesedici — *florini in bancnote!* și mane — poate mai pucinu! prin urmare, fondul intregu, în aceste valori, mai pucinu de cătu diuometate a banilor bagati în elu! Corpuri usioră chărțile aceste, credeti-ne, și credeti nemțiului ce dice: Solch Papierchen leicht bewegt, — Ein leiser Wind von dannen trägt?

Monetă sunătorie s-a elocatuit în chartii de valoare, dice mai departe apendicele, din cauza că chărțile de valoare, în urma diferenței între valoarea reală și nominală, și pe basea acestei din urmă, aduec mai multe intereseuri. Abstragem aici dela acea justare, că interasuriale chărțile sunt, precum nîțea că tu mai curențu ne vom convinge cu totii, tocmai astă de precarie că și chărțile insosi, și negămu simplu assertiunea de mai susu.

Acăstă e una ideia de multă anticitată, se datează de pe tempii candu legile positive a patriei nu concedeau mai multu de cătu 6%. Astădi candu legea mesura după usul provincial, candu statul insusi solvesce peste 10, pre langa ipotecarea bunurilor sălo nemiscătorie, — pentru ce să nu fi putut fructifică și fondul Tofaleanu barem 7 și 8%? Si în casulu acăstă cele 11,343 florini, ce său elocatuit în chărții de valoare, ar fi produsu în trei ani, pre langa securitate — mai multu, de cătu ecce 2247 fl, ce au produsu în urmă ratiocinului acelea chărții.

Firesca că spre a aduce 7 și 8% fondul

casa de pastrare; consimțim în cătu pentru antipati a financiștilor comitetului contra acestor institute; mai dicem că atari depozite, în sume mai mari și, sunt depozitele miserabile ale anticilor nostri străbuni, și că casile de pastrare mai alesu după construcția lor de prin provincie, sunt case de nebuni, pentru bieti omeni, cărora D-die. li-a data banisori, dar li-a luat mintea, Fisionomia financiară a temporului ar fi indegotat altu modu de elocare pentru bani fundaționali, și acăstă, după modestă mea parere, ar fi fostu elocarea monetei sunătorie ca atare, pre langa ipoteca pupilară, intabulata.**

Ori dorești sărăcina pentru una atare elocare a fondului Tofaleanu dificultăți juridice? Pote de natură acesa cum este cea amintita în apendice, — unde se dice că: *fondul Tofaleanu* pentru acesa să prefacătă în chărții de ale lui Stroussberg și acale ferate X & Y, că să se incungure secestrarea loru în favoarea baronului Apor. Nu astămu tiesetura logica nici în ideoa acăstă. Căci — de căcă chărțile lui Stroussberg și acale ferate X — și nu se potu privi de obiecte ale avari private proprie a cutărui Tofaleanu depozat, pentru ce să se poată privi de atare „*Fondul Tofaleanu*,” că atare, adeca generalmente, — fie acelă elocatuit ori să unde să ori cumu?

Frica acăstă nu legitimă elocarea fondului în chărții de valoare, ci documentă numai unu terorismu justitial, care — spre mirarea noastră, tărbăcesc și pre barbati, acăru pane de totă dăua este, cum dieu cei rei de gura — *sucirea dreptului*.

Dăea, cu totă că nu potem cugeta: *quod jure?* — totuși ar fi realmintă basata temereă acăstă a dloru juristi, membri ai comitetului, atunciă: cu ce sperantă voiesc densii să renoiescă procesul —? Se temu de lucru abia posibili, si vrău să de să peptu eu verosimilități nefavorabili!

Nu sună nici de acăstă parere, si cu totă că nu cunoscu detaliile procesului, mispune instinctul, că bietul fondu va spesa în daru. Pentru că am auditu, cumca pe acolo pe la *Tofaleanu* din Secuime, din'a *Justiția* este portata de braceta prin baroni — cavaleri, și am auditu si acesa că acestoră li era ne-indemnă a portă pre un'o dama orba si nuda, si pentru acesa au modernizat, i-au pusu adeca mai antaiu ochilari, că să crede lumea că ea vede totă si se scie pazi de totă; dura scurtă după acăstă a trebuit să-i pună și crinolina, că să nu mai văde lumea totă. — Dăea ati apelatu una data la din'a orba, dar de securu in speranță, că e casta si cuata ca crinul si v'ati convinsu că densa astadi nu e acesa ce a fostu, ci a devenit meșteră boerescă, — ei bine: pentru ce să ve mai adresati încă o data catra atare persoană?! — A stergeră urmălele foră de legilor ei, — înălțu acăstă amenintia cu perire pre sermanii despotați, acăstă o priviramu de detorintia cristiana si o facuramu — pe intrecute bucurosi. Dar a portă cheltuile, pentru incercarea de a face dintr-o prostituata, pana candu aceea se află in casă a peccatorilor, — noi, nepotintiosii de noi, erasi dina casta, — spre acăstă intrădeveru nu avem destula fantasia, ci am fi de parere, să le lasămu Sodomitoru — calca spre sōrtea loru!

La totă intemplare nu vedem cu ce caale să pără fondul spesele acestui experimentu, si ni-ar parea pre bine, a lu vedé pre viitoru scutită de atari.

Ne-am fi bucuratul pre multu, de căcă in locu de cădă incovrigata, s-ar fi elocatuit ratiocinul — statutul fondului, că să simu potutu sci si noi, ce are de cugetu onorabilul comitetu a face cu paralutile noastre de caritate? Dorești să fi macrul venitul a fondului meșteru spre suportarea speselor procesului? Permisu ni este a ne rugă: să ni se de să deslușiri in direcționea acăstă?**) Pelagiu B . . .

**) Lucra foarte a nevoie, tocmai pentru fluctuația cursurilor; spre totă intemplare posibil — numai cu procente foarte mici. — Red.

***) Pre cătu scimă noi, cu ocazia unea dăresi de séma pe anul 1872, chiar Onorabilul Comitetu a provocat pe contribuitori, a-si dă parerea in acăstă direcție; insa, după cătu am observat, afară de noi — nimeni altul n'a venit a-si manifestă pana acumă votul in cestiu.

Numei dă correspundinte si interpelante din Brasovu in anul de fericire —

Cercula Boediului, dec. 1873.

Adi e lucru în genere recunoscutu, că viitorulu poporelor depinde de la starea loru materiale si spirituale; si cu cătu unu poporu e mai avutu si mai desvoltatu spiritualminte, cu cătu e mai rationabilu si mai luminatu; cu atâta e mai tare si mai fericiu. Trecendu de ast'a data cu vederea esaminarea stării materiali a poporului nostru; voiu discută in cătu-va, numai despre starea spirituale.

Basa stării spirituale — la ori si care poporu — nu pote fi alt'a, decât instructiunea poporale. Factorii principali ai acesteia sunt: scol'a si invetiatoriul. Despre deploabilă stare, in carea se află astadi scările noastre fiind acăst'a unu lucru pră cunoscute fisece-caruia, nici că voi sè amintescu aci nimic'u, trecu deci d'adreptulu la: *investitoriu*. „De la invetistoriu se astăpta: zel, punctualitate si acuratetă intru imprimirea tuturor detorintielor legate de chiamarea sa.“ Tôte acestea se ceru pe dreptu si dreptate de la orice functiunari — este dreptu deosebie cere si dela densulu. Candu le pretindem inşa acestea de la cineva, sè privim si la impregiurările, in cari traiesc acel'a si la posibilitatea lui de a satisface acestor postulate !

Sè scrutămu deci bine si cu de amenuntulu: gravitatea si obstaculele colosali, cari i se opunu in acăsta cale. Sè vedem pote ore si invetiatoriul in stare a corespunde — sub impregiurările, in cari traiesc elu astadi — cu bucuria chiamării sale, facendu impresiune viua si durabile asupra susținutului invetiatorilor? Este elu ore in stare a produce rezultate stralucite prin diligentia si resig-natiune facia de misiunea sa atunci, candu anim'a lui e apesata de semtiul lipsei si miseriei, in care trebue sè traiésca fora vin'a lui? Elu — ca ori ce omu trebue sè cugete mai antală la sustinerea sa si a familiei sale. Ei dar acestea i nimicescu cele mai frumos-e poteri! — si in modulu acest'a in locu de a se ocupă cu progresulu sciintiei in specialitatea sa, elu trebue sè-si părda scumpulu seu timpu intru cugetarea: de a-si pote cascigă panea de tôte dilele!!! De unde sè aiba deci sub astfelui de impregiurări unu atare omu, vivacitatea si impulsulu, ce se receru pentru imprimirea tuturor detorintielor sale? De unde sè aiba elu impulsu spre progresu si apoi cum sè-si pote elu cascigă medilice pentru a se cultiva? Privindu cu atentiune la tôte acestea, apoi nu trebue nici decât sè ne mirăm, candu vedem, că invetiatorii nostri sunt in specialitatea loru atât de pucinu productivi. Impregiurările, in cari traiesc omulu sunt forte tare datatorie de măsură in activitatea lui. Sè simu deci drepti facia de invetiatoriu atunci, candu luăm sub critica activitatea lui, sè nu uităm, că nu este dreptu a pretinde de la cineva sacrificia atunci, candu acele sunt imposibile.

Invetiatorii poporali din Prussia una data au mersu la Fridericu celu mare, și-lu rōge, ca să-lu imbunatatiésca sōrtea. Fridericu incepă a-si esprime mirarea, cum de n'au murit de fome pan'acum! si i-demise cu promisiunea, că: elu — regele celu mare — se va ingrijī de sōrtea invetiatorilor poporului seu, intocma pre cum se ingrijesc iubitorii de paseri, de sōrtea paserilor sale favorite. Adeveratul că si la noi se arăta ici colia unele ingrijiri pentru imbunatatiarea sōrtei noastre. Acestea inşa nu sunt insocite de o energie satisfacătoare — si asia pră in rare locuri produc fructe mai insemnate.

Gubernele noastre diecesane au dispusu — ce e dreptu, ca caușa instructiunei sè se priveghedie prin directori locali si inspectori cercuali: dar acestia — dupa cum ni arăta experiint'a forte arareori — si in forte pucine locuri si imprimescu misiunea loru cu scumpete. Sunt ce e dreptu intre aceste organe unii barbati forte dedicati causei instructiunei — cum este p.e in cott. Aradului dlu Bozganu; necesitatile mari inşa — si caușa scărelor noastre pretinde dura, ca in acăsta directiune sè ne concentrămu cătu mai tare poterile, deca voimu progresu, ba chiar deca voimu sè nu perdem din mana celu mai santu sanctuaru alu nostru, scol'a. Timpulu este greu, trebuintele noastre sunt multe si mari, ape-sarea straina supratotăria; sè punu deci orga-

nele noastre bisericesci scărari mai multa silenția intru desvoltarea cașei noastre. Astadi cu dorere obșteanu că unii, inspectori cere. de scola nu pră cu mare dielu 'si imprimescu misiunea loru, ba de multe ori in unele locuri aducu numai confuziune. Timpulu este scumpu, pentru că ne este pră numerat; nu trebuie deci perdu, deca voimu sè nu perdem pentru totdeuna scola din manile noastre.

A. Matcau,
inventiatoriu.

Brasovu, 31, decembrie 1873.

„In cauzele de colecte publice, computarea publică si administrarea solida, corecta si scrupulată sè ni le tiemenu de santa detorintia.“

Am vediutu cu placere, că intonarea si repetirea acestei sentințe in „Albina“, a inceputu a fi considerata. Este forte bine asiā, si va ave rezultat, redicandu erasi incredere scapatata i astfelui usiurandu activitatea na-tionala. Comitetulu pentru ajutorarea Tofale-nilor espozisiiunati, celu din Tergulu-Mure-sinu colu pucinu s'a grabita a dă si elu ra-cioținu despre rezultatele colectelor, despre starea fondului adunatu, si despre ajutor'ele impărtite,

Judecandu dupa publicatiunile acestui Comitetu in diuarile noastre, apoi elu pare-mi se — e de credint'a, că si-a implitu deto-rint'a, — sunandu apelulu seu primu: ca sè scăpam pre cei nenorociti de fome, — cee-ce s'a ajunsu prin ajutoriele date intr'o me-sura no-asteptata. — Comitetulu, cum se vede — tiene, că — essentient'a sa nu mai are in-dreptatire, si — par' ei petrunsu de acestu adeveru, face apelu cătra publiculu contribui-toiu, a-si dă parerea: ce ar fi sè se faca, cum ar fi sè se intrebuitiedie mai bine fondulu adu-natu pentru Tofaleni?

La acestu apel a respunde, credu a fi oricine indreptatit, daca e inregistrat cu contributoriu — la comitetul din Tergulu-Muresinu.

Dar — pare-mi-se că, prim'a cestiune ar fi:

„Ce este cu bani adunati la Sibiu? Cum cugeta comitetulu din Sibiu?“

Despre acăst'a numai atât se scimă, că la apelulu seu anca au incursu o suma considerabile, — (peste 2000 florini!) si că numele contributorilor s'au publicat in „Telegra-fulu Romanu“ — mai de parte inşa, că — co-mitetulu din Sibiu ce a facutu cum manipu-lidia acesti bani? para acuma nu ne au datu nicio aretare.

(Noa n'i se impare că am cettu atare aretare. Red.)

Eu dura ca unulu, a caruia contribuire in cursu la onoratulu comitetu din Sibiu, sum silitu, mai nainte de a-mi dă vocea in meritul principalu a face cătra onoratalu comi-totu tofaléru din Sibiu intrebarea: Avé-va onorabilulu comitetu bunetatea d'a publica si elu a sa dare de sēma regulata, si recondsce-si si elu detorint'a d'a se supune votului compo-tinte, in privint'a summei de sub a sa admi-nistratiune?

Credu că, a respunde, curendu si precisu la acăsta intrebare, este unu ce pre atât de chiaru dupa legile moralei si — si cele civile incătu afu de prisosu, a perde unu cuventu spre aretarea si motivare detorintiei.

Unu contributoriu.

Aradu, 26 decembrie 1873,
(O faptă creștină demna de recunoștința si imitare.)

La sinodulu episcopal din anulu 1871 s'a facutu propunere d'a se infiintă o scola mare episcopală preparatorie pentru univer-sitate, langa care sè aveam si institutu clerical si pedagogic, — de care felu de scola diecesea noastră ar avea cea mai maae necesitate; — căci pentru institutu clerical se spese-dia pre fie-care anu 500—600 fl. numai pentru arend'a localității, ér edificiulu pre-parandie se află intr'o stare forte rea si are trebunti mari de reparature.

Era mai apoi vorb'a de ore-care planu pentru zidirea dōuoru edificie langa biserică catedrală, adeca pe locul de drépt'a se pro-iectase zidirea resiedintei ipiscopesci, cu lo-calități acomodate pentru institutu de inve-tiamentu, cancelariele consistoriali etc. ér de stang'a cas'a comunei bisericesci, — am-bele edificie asemenea cu etagi si giurii im-

pregiuru cu bolte cari inchiriandu-se sè producă venitul anuale frumosu.

Inse atât propunerea pentru „scol'a mare“, — cătu sè planulu acest'a, la vedere intr'adeveru forte frumosu, remase numai ideia.

Comun'a biserică insa intr'aceea se apucă de pregatirile necesari, anume de pro-curearea materialului; si dupa cum se vede bravulu concetati nu si confrate alu nostru George Dogariu, condusul de zelul nationalu si semtiu crestineseu, a sì pusă la dispozitivne preste 300 cara de nasipu cu propriile sale spese.

Afara de acăst'a, — dlu Dogariu, din incidentele serbarei Jubileului aniversarii alu Domnirei Majestatei Sale, p:egratiostului nostru Imperator si Rege apostolicu, Franciscu Iosifu I a datu Consistoriului nostru epar-chialii declaratiunea solenă despre aceea, că va ave rezultat, redicandu erasi incredere scapatata i astfelui usiurandu activitatea na-tionala. Comitetulu pentru ajutorarea Tofale-nilor espozisiiunati, celu din Tergulu-Mure-sinu colu pucinu s'a grabita a dă si elu ra-cioținu despre rezultatele colectelor, despre starea fondului adunatu, si despre ajutor'ele impărtite,

Judecandu dupa publicatiunile acestui Comitetu in diuarile noastre, apoi elu pare-mi se — e de credint'a, că si-a implitu deto-rint'a, — sunandu apelulu seu primu: ca sè scăpam pre cei nenorociti de fome, — cee-ce s'a ajunsu prin ajutoriele date intr'o me-sura no-asteptata. — Comitetulu, cum se vede — tiene, că — essentient'a sa nu mai are in-dreptatire, si — par' ei petrunsu de acestu adeveru, face apelu cătra publiculu contribui-toiu, a-si dă parerea: ce ar fi sè se faca, cum ar fi sè se intrebuitiedie mai bine fondulu adu-natu pentru Tofaleni?

La acestu apel a respunde, credu a fi oricine indreptatit, daca e inregistrat cu contributoriu — la comitetul din Tergulu-Muresinu.

Dar — pare-mi-se că, prim'a cestiune ar fi:

„Ce este cu bani adunati la Sibiu? Cum cugeta comitetulu din Sibiu?“

Despre acăst'a numai atât se scimă, că la apelulu seu anca au incursu o suma considerabile, — (peste 2000 florini!) si că numele contributorilor s'au publicat in „Telegra-fulu Romanu“ — mai de parte inşa, că — co-mitetulu din Sibiu ce a facutu cum manipu-lidia acesti bani? para acuma nu ne au datu nicio aretare.

(Noa n'i se impare că am cettu atare aretare. Red.)

Eu dura ca unulu, a caruia contribuire in cursu la onoratulu comitetu din Sibiu, sum silitu, mai nainte de a-mi dă vocea in meritul principalu a face cătra onoratalu comi-totu tofaléru din Sibiu intrebarea: Avé-va onorabilulu comitetu bunetatea d'a publica si elu a sa dare de sēma regulata, si recondsce-si si elu detorint'a d'a se supune votului compo-tinte, in privint'a summei de sub a sa admi-nistratiune?

Programul Adunării va fi:

1. Reportulu Comitetului despre lucrările sale in anulu 1872 si 1873;
2. Reportulu Revisorilor despre cerceta-re socotelelor anului 1872 si 1873;
3. Reportulu Comitetului privitoriu la modificarea statutelor, anume a §-lui 17;
4. Incuviintarea bugetului societății pe anulu 1873 si 1874;
5. Discursuri si propuneri eventuale, pri-vitoric la interesele societății;
6. Alegerea presedintelui, a vice-presie-dintelui si a dicece membru ai Comitetului conformu §-lui 14, p. 1 si §. 18;
7. Alegerea comisionii de trei membri, spre cectarea socotelelor pe an. 1874, conformu §-lui 14, p. 6. —

Varietati.

(Anunciu.) Procedur'a, cărtii funduari se pote procură de a dreptulu dela autorulu cărtii, dlu Grigoriu Tamás-Miculescu, adjuncetu reg. la cart. funduari in Sioncuta-mare, cu pretiu scadit' de 1. fl. v. a. esemplariulu.

(Multiamita publica.) Subscrishu, in numele comunei bisericesci Toraculu-mare pri acăst'a vine a esprime cea mai cordiala multiamita renunitului Domnului artistu teatral I. D. IONESCU, carele, pe langa aceea, că ne-a onorat cu presentia sa, deleptandu-ne prin trei productiuni a artei sale, a do-

* NB! In Aradu, dupa amortire de trei ani, in butuhul tuturor stăriiilor si concluslor, totu nu se observa semnu de miscare! — R. d.

natu pe séma nou-edificandei bisericice — 31 fl. v. a. — Demetru Marcoviciu, mp. parochu.

= (Caracteristicu.) Dejă a treia ora ni se face intrebare — din Bucovina: nu óre apare undeva o foia biserică precum era „Sionulu“ o data la Viena, căci „Lumina“ nu occupa locul Sionului!

= (Critice pline de multiamire si de laudă) mereu urma a ni sosi de prin pările Banatului, pre unde ajunse dlu artistu teatral Ionescu cu productiuni sale — in can-tărie pâna si de straini. Din ambele Torace, in Torontalu, primirămu descrieri atât din partea unui d. inventiatu, cătu si din a unui plugariu cartarieru, cari ambele ni spunu, ce buna si adunca impresiune si suvenirile a lasatu acestu artistu dupa sine in acele părți. Spatiul nu ni permite, dar scimă că nici ono-ratului publicu alu nostru nu i-ar place sè publicam totu de amenuntulu, căci ni se tramitu despre ac-le productiuni, si de aceea amintim numai pre securu.

* (Din Gratia ni se scrie,) cumea societatea „Romanismulu“, cea mai de unadi din pările-ni abandonata, s'a disolvat si se va reconstitui prin concursulu tuturor coloru mai buni teneri ai nostri de acolo. De alta parte dlu fost presedinte ultimu alu acelei societăți ni tramise in tipu de responsu la declaratiunea noastră — unu istoricu si o justificare a ei de la timpulu infinitărei si pana astadi, — firesc spre a ni combate judecat'a ce ni-am facutu noi asupra ei. Dar noi marturisim, că din intréga acea lungă scriere nu ni-am potut face alta ideia, ci inca mai multu ne-am intarit in cea pronunțata, cumea acea societate de la incep-putul seu a fostu totu numai unu cuiu de discordia si adesca chiar de scandal! Re-constituit-o prin concursulu tuturor, seu a coloru mai multi; dregeti in ea totu ce pote dă indemnui la ne-ntelegeri si discordia, si ce ingreunădă participarea majoritatii junilor studinti le ea, si — din partea noastră fie se-cura de tota posibilă sprinire.

= (Convocare.) Reuniunea inventiatorilor poporali din comitatele Zarandu, Huniadu si din Scaunulu Orastiei, avendu a tene adunare in 21 ianuariu a. c. st. n. in Deva, localitatea preparandie de statu, membrii ci se invita la participare, pre cum si acei dd. inventatori, ce inca nu sunt, dar doresc a fi membri. Cu o cale se rōgă membrii, in res-tantia cu tacs-le.ca cu acăstasi ocazie sè-si refacesca detorint'a. — Adorján Miklós, mp. Notariulu Beuniunei.

= (Din pările Caransebesului) urma a ni-se tramite reporturi despre negriginția unor notari, preoti si inventatori, la inscrierea de alegatori; anume ni se critica agerii cei din Ruseberg si din Merum. Dar credem că, acum dupa ce alegerea succese bine, nu mai merita a fi trasă in publicitate acel omens lai neprecepiti.

= (La intrebare din mai multe părți) se face de scire, că portretele Babesiu abia se mai afă de vendiare, dar se potu procură in Viena la litografu, indată ce nrulu doritorilor ar fi destul de mare. Este a se adresă la dlu Atan. Barianu, Pest. Altopostgasse 1. Pretiul unui esemplariu 75 cr. cu totu cu spese expeditiunii.

Publicatiuni tacsabili.

„ALBINA“

Institulu de creditu si de economii
in Sibiu.

Terminulu pentru respondere ratei a 10. si celei din urma, de 10 florini, dupa certificatele de actiuni ale institutului nostru, e 1. februarie a. c. Dupa incurgerea acestei rate certificatele se voru schimbă in sensulu §-lui 10 din statut, cu Actiuni definitive. Diu'a, in care va incepe espedirea acestor si modalitățile mai de aproape, se voru face conosciute prin publicatiune a-nume.

Sibiu, 5 ianuariu 1874. 1 - 3

DIRECTIUNEA INSTITUTULUI.